

vrsti stvar znanstveno brezpomembnega subjektivnega političnega nazarja. Ali pa mi odgovor na to, ali so dejstva in katera pridobila v državnem življenju one značaje, ki jih avtor zahteva, da postanejo pravno relevantna, — more res dati induktivna metoda, ali ni marveč to navsezadnje stvar subjektivne vere? Problem se je premaknil, a rešen ni! —

Vsakomur, ki si hoče bistriti svoj um ob težavnih problemih pravnega spoznanja, priporočam, da čita Pitamičev spis. **Dr. Ságin.**

Právný Obzor — se imenuje slovaški četrtletnik, ki ga je začel izdati dr. Emil Stodola, odvetnik v Budapešti. Iz slovaškega mrtvila — pravniško glasilo! Urednik piše v uvodu: »Okolnosti časa, zavest, da ne more več dolgo trajati, ko pride slovaščina do veljave, ki jej gre v sodstvu, v javni upravi in v javnem životu vobče, silijo nam pero v roko in napotujejo nas, da zastavimo svoje skromne moči za pripravljanje te velike in plemenite stvari. Brez terminologije smo, ne moremo se v pravnih rečeh drug z drugim pogovoriti v naši materinščini, še manj moremo napisati kaj strokovnega. Naj se uresničijo naše jezikovne pravice, pa smo v največjih nepravilnostih!« — Zato vabi urednik predvsem na sodelovanje za slovaško pravno terminologijo. List hoče poročati o novostih na polju zakonodajstva, sodstva in uprave, razpravljati o potrebah in zahtevah slovaškega naroda glede uvedbe slovaščine v sodstvo in javno upravo in zanimati za pravno vedo; »že gojitev prava v naši besedi bo pripravljala pot za dosego smotra«. Novi časopis hoče služiti tudi širšemu občinstvu in pričakuje od njega podpore, ker ob pičem številu slovaških pravnikov niti obstati ne bi mogel. Upa pa tudi, da ne ostane brez sotrudnikov. »V mene Božom teda napred!« — Naročnina listu je 6 K na leto. Češki »Právník« pristavlja k tej objavi: Želimo izdajateljstvu celo srečo na pot, ki je jako podobna prvi poti našega lista v literarni svet. — Prav tako tudi »Slovenski Právník«!

Razne vesti.

V Ljubljani, 15. decembra 1917.

— (Ekscel. dr. Ivan vitez Žolger.) Uradna »Wiener Zeitung« je objavila v številki z dne 24. junija t. l. povišanje sekcijskega načelnika v predsedstvu ministrskega sveta dra. Ivana Žolgerja v viteški stan. In koncem avgusta je bil imenovan za ministra.

Beležimo ti vesti s posebno radostjo, ker je sin preprostih slovenskih staršev v uradniški karijeri dosegel čast in uspeh, kakor še nikdo pred njim. Dr. vitez Žolger je samonikel mož, ki se je brez protekcije in ne da bi se odrekal le enemu svojih načrtov in idealov povspel vsled svoje izredne darovitosti in naravnost železne volje že v mladih letih

do odločujoče vloge v enem najvažnejših državnih osrednjih uradov in sedaj dosegel tudi ministrsko dostojanstvo s prevažnim delokrogom.

Rojen leta 1867. v Devini pri Slov. Bistrici na Spodnjem Štajerskem, vstopil je po končanih pravnških študijah v Gradcu in Parizu l. 1894. v državno politično službo na Štajerskem in je služboval dokaj časa pri okrajnem glavarstvu v Ptuj. Leta 1895. je bil promoviran »sub auspiciis« na graškem vseučilišču za doktorja prava. Tri leta pozneje je že izdal prvo svoje znanstveno delo o avstrijskem naredbenem pravu (»Österreichisches Verordnungsrecht«, gl. »Slov. Pravniki« l. 1898 na str. 84 in 282), ki je vzbudilo občo pozornost. To delo je tudi povzročilo, da je bil pozvan v naučno ministrstvo in pripuščen k docenturi na dunajskem vseučilišču za upravni nauk in avstrijsko upravno pravo.

Leta 1901. je bil poklican v predsedstvo ministrskega sveta in deljen najprvo tiskovnemu oddelku. Glede na njegove izredne umstvene zmožnosti so mu pa poverili l. 1908. vodstvo novoustanovljenega državno-pravnega oddelka, ki mu je načeloval do zadnjega, ko je postal sam član ministrskega sveta. Imenovani oddelek je zadobil posebno važnost od tedaj, ko se je osredotočilo v njem vse, kar se tiče nagodbe z Ogrsko. Vitez dr. Žolger je postal na tem polju prava korifeja v Avstriji; poglobil se je tako natančno v to silno zamotano in težavno snov, kakor še nikdo pred njim. Sadove svojih študij, ki so ga dovedle do popolnega spoznavanja težkega ogrskega jezika in ogrskih zakonov, je priobčil v svoji znameniti knjigi »Der staatsrechtliche Ausgleich zwischen Österreich und Ungarn«, ki jo je tudi »Slov. Pravniki« l. 1911. po zaslugi ocenil. V tej obsežni knjigi je podal Žolger avstrijski pravniški znanosti prvič natančen in kritičen prevod ogrskih zakonov nagodbe, razbistril marsikako nejasnost, prišel do prezanimivih sklepov, na podlagi katerih sedaj lahko drugi naprej grade.

A tudi pozneje se je bavil z državnopravnimi problemi. Tako je še l. 1915. priobčil v »Zeitschrift für öffentliches Recht« temeljito razpravo o »državnopravnih temeljih vojne sile avstro - ogrske monarhije«, ki je izšla tudi v posebnem odtisu. In pred kratkim je izdal novo znamenito knjigo, s katero se obširno bavi sedanji zvezek »Slov. Pravnika«.

Ni čuda, da je mož tako bistre glave in tako jeklene vztrajnosti našel v centrali primerno upoštevanje. Leto za letom smo v domovini s ponosom opazovali, kako se dviga vedno višje in višje. L. 1911. je bil imenovan za dvornega svetnika, leta 1915., 48 let star, pa za sekcijskega načelnika, in medtem je zapovrstjo dobival visoka odlikovanja, tudi naslov rednega vseučiliškega profesorja.

Pri svojem težavnem delu, ki mu je jemalo skoraj ves čas, pa je dr. vitez Žolger še vedno našel možnost, da se je živo zanimal za svoj narod, iz katerega je izšel in je podpiral čegar težnje in stremljenja tiho, širši javnosti nepoznano, a z gorko vnemo in lepimi uspehi. Svojo pozornost je posebej in dejansko obračal na slovensko pravniško vedo in je že leta 1891. priobčil v »Slov. Pravniki« razpravo o »jamstvu za

poškodovanje ob uporih« in potem v jubilejnim zborniku l. 1894. razpravo »o sistemu skupnih zadev v avstro - ogrski nagodbi«.

Dr. vitez Žolger je prvi Slovenec, ki je postal v Avstriji minister. Poverjen mu je nanovo ustanovljen delokrog. Po cesarskem pismu od 30. avgusta, s katerim je bil imenovan, ima nalogo, da se od slučaja do slučaja na željo ministrskega sveta bavi z enotno upravo takih, z vojno v zvezi stoječih zadev avstrijske vlade, ki se nanašajo na področja več ministrstev, in da jih tako pripravi za sklepanje in soglasno rešitev v ministrskem svetu.

Odličnemu uradniku in znanstveniku, vzor-rojaku želimo od vsega srca, da bi zamogel svoje izredne moči še dolgo vrsto let uporabljati svojemu narodu v korist in ponos!

A. + M.

(Urad ministra dr. vit. Žolgerja.) V ta urad sta poklicana na službovanje podtajnik dr. Rud. Andrejka pl. Livnograd iz notranjega ministrstva in oficijal And. Jug iz trgovskega ministrstva.

(Odlikovanja.) Z redom železne krone III. vrste: višji sodni svetnik dr. Jakob Toplak v Ljubljani, višji sodni svetnik in okrajni predstojnik Jos. Sitter v Brežicah; z vojnim križcem za civilne zasluge drugega razreda: ministrski podtajnik v ministrskem predsedstvu dr. Leonid Pitamic in deželnosodni svetnik dr. Božidar Stegu v Trstu.

(Osebne vesti.) Podeljen je: značaj uradnika četrtega činovnega razreda ministrskemu svetniku v pravosodnem ministrstvu dr. Jan kotu B'abniku, značaj in naslov dvornega svetnika višjemu sodnemu svetniku dr. Andreju Sanzinu v Trstu, značaj in naslov višjega sodnega svetnika sodnemu svetniku in predstojniku okrajnega sodišča Ivanu Poglačniku v Kranju. — Imenovani so: za sekcijskega svetnika v pravosodnem ministrstvu ministrski tajnik dr. Milan Škrlj, za sodne svetnike okrajni sodniki: dr. Metod Dolenc v Gradcu, dr. Fran Mohorič v Ljubljani, dr. Silvo Hrašovec v Novem mestu in dr. Viljem Stepischnegg v Celju, za sodnega svetnika in predstojnika okrajnega sodišča dr. Fran Peitler v Višnjigori; za okrajne sodnike sodniki: dr. O. Il'auig v Št. Lenartu, dr. Fran Vidovič na Krškem, dr. Rud. Altziebler v Ormožu, dr. Pavel Stornik v Št. Vidu, dr. Rud. Kristl v Brežicah, dr. Pavel Skaberne v Ljubljani, Peter Keršič v Postojni, Fran Pečnik v Šmarju, dr. Rud. Schmidt v Radečah, Jos. Janša v Kamniku, Rud. Potočnik v Idriji, Fran Küssel v Žužemperku, Josip Lenart v Ljubljani, Ivan Zemljič v Ormožu, dr. Leo Triller v Krki, Ivan Sernec v Šmarju pri Jelšah, Alojzij Ehrlich v Doberlivesi, Herman Deu v Kočevju, dr. Ivan Hitzelberger v Metliki in dr. Alojzij Gradnik v Gorici, vsi na svojih mestih; za sodnike v okrožju višjega deželnega sodišča Graškega avskultantje: dr. Fran Lipša, Julij Kuder, Kajetan vitez Premerstein, dr. Adalbert Hočevnar, Leop. Višar, Lud. Zagoričnik, Vinc. Strasser in dr. Ernest Kobé; za namestnika državnega pravdnika v Novem mestu sodnik Ant. Ohm-Januschowsky vitez Wischehrad; za avskultanta pravni prakti-

kant dr. Jak. Ho d ž a r. — Prideljen je v službovanje ministrstvu za socialno skrb svetniški tajnik na vrhovnem sodišču dr. Janko P o l e c. — Premeščeni so: okrajni sodnik in sodni predstojnik Jak. Antloga iz Logatca v Krško, notarji: Alojzj P e g a n iz Idrije v Radovljico, Fran T a v s e s iz Senožeč v Idrijo, Ivan K o l e n c iz Kranjske gore v Slov. Bistrico. — Otvorili so pisarne odvetniki: dr. Ign. Malnerič v Črnomlju, dr. Ant. Andrejčič v Trstu, dr. Jos. C o s u l i c h v Lošinj. — Umrli so: dvori svetnik višjega dež. sodišča v Gradcu Jos. S c h w e n t n e r, sodnik v Ilir. Bistrici dr. Anton vitez pl. P a n t z, notarja Anton S v e t i n a v Pliberku in Emil O r o ž e n v Kamniku ter odvetnik dr. Fran Š o l a r v Trstu. — Odpovedal se je službi notar dr. H. W i e s t h a l e r v Slovenski Bistrici.

(Občno obubožanje.) Švicarski mesečnik »Der Armenpfleger« piše v št. 10 letos: Banke plavajo po vseh deželah v izobilju; novi milijonarji rastejo povsod kakor gobe; hranilne vloge ljudstva se množe, celo v Rusiji; mezde gredo kvišku, industrije cveto, delavci se iščejo, kmet prodaja po visokih cenah — skratka, za vse narodno gospodarstvo se zdi, da je vzlic vojni, ali celo uprav vsled vojne napočila doba prosperitete. Ali ta lepi videž je goljuživ! Vsa ta nova bogastva — slepé; za njimi ni nikakih pozitivnih dobrin; pomnožila so kapital, ne pa bogastva narodov; z njimi so le obstoječa resnična bogastva postala vodena, ki se tako zmanjšujejo; celo naravnost so znamenja, da ljudstva rapidno padajo v revščino. Čim več ustvarja vojna kapitala brez realnih protivrednosti, tem hujše je razmerje, tem nevarnejša je gospodarska napetost. To velja za vse dežele in zlasti tudi za Švico. To, da na videz raste naše narodno premoženje po produkciji nepotrebnih dobrin (fabrikacije municije) ali vsled špekulacije z višjimi cenami produktov, je nevarno tudi za naše narodno gospodarstvo; tudi naša dežela obubožava, če tudi ne v tisti meri, kakor vojujoče se dežele. Če se zamore občno obubožanje na pr. v Nemčiji ceniti na najmanj 25 odstotkov, velja to za Švico znabiti s 5 odstotki. Že so to nevarnost spoznali prvaki tudi v Nemčiji in Angliji in jo skušajo oblažiti z visokim obdačenjem vojnih dobičkov do 50 odstotkov. Prisiljeni bodo seči še višje. Že govore o totalni konfiskaciji vojnih dobičkov. Velekapital bo moral biti direktno obdačen, naj se tega še tako brani. Le tako si mogo države preskrbeti imetje, ki bo ogromne vojne dolgove kolikor moči v kratkem izravnilo, vzpostavilo prejšnje razmere in obvarovalo Evropo obubožanja.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsakega meseca in ga dobivajo člani društva „Pravnika“ brezplačno; za nečlane pa velja za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 18.